

Mitä kuulin? - reflektio lastensuojelun jälkihuollon ja ilman huoltajaa alaikäisenä maahan tulleiden nuorten tukitoimien nykytilasta

Maria Salenius, erityisasiantuntija, ratkaisupäällikkö

@Maria_Salenius

Mihin peilasin?

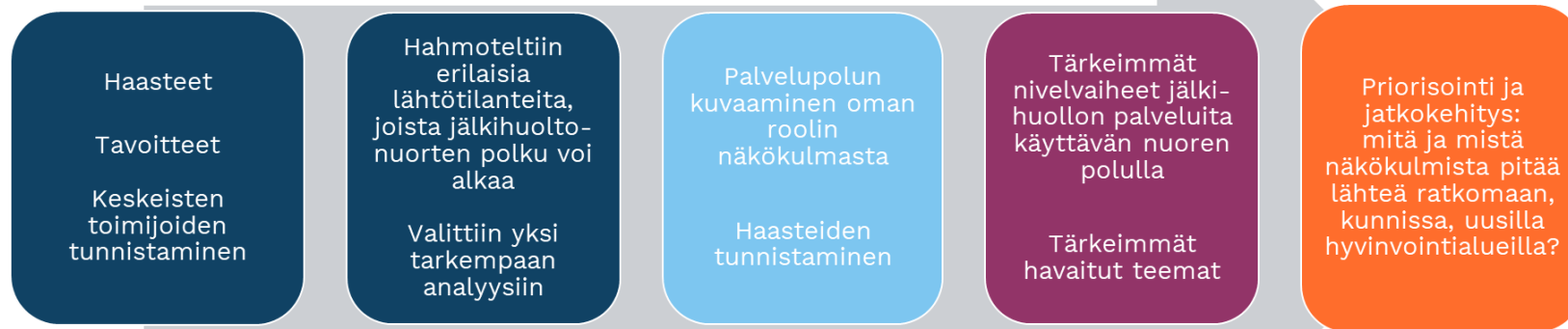
Jälkihuollon asiakkaana olevien nuorten palvelupolut -työpajasarja

- Kuntaliitossa toteutettu neljän työpajan sarja ajalla 9.2.-17.3 Gofore Oy:n fasilitoimana osana Sosiaalisesti kestävät kunnat –teemakokoanaisuutta
 - Sosiaalisen kestävyuden yhtenä tavoitteena on huomion kiinnittäminen myös niihin väestöryhmiin, joilla on erityisen merkittävä riski syrjäytyä.
- Työpajojen kautta syvennettiin ymmärrystä monialaisiin palvelupolkuihin liittyvissä haasteissa erityisesti jälkihuollon asiakkaana olevien nuorten osalta
- Tarkastelun kohteena erityisesti nivelvaiheet
- Yhteistyössä STM:n kanssa
- Taustalla Kuntaliiton asiantuntijoista muodostuva sparrausryhmä

Palvelupolku mallinnuksen prosessi

- Jälkihuollon asiakkaana olevien nuorten palvelupolkuihin keskittyvän työskentelyn tavoitteena on tukea kuntia tunnistamaan ja ratkaisemaan haasteita muuttuvassa tilanteessa.
- Kehittämisideassa on kiinnitetty uudella tavalla huomiota jälkihuollon asiakkaana olevien nuorten palvelupolkujen kehittämiseen ja osallisuuden näkökulmaan.

Osallistujatahot

- Koulutustoimi
- Aikuis- ja perhetyö
- Opiskeluhoolto
- Kokemusasiantuntijat, Pesäpuu ry
- Ohjaamotyö
- Kuntien ja kaupunkien sosiaalityö
- Nuorisolääkärit
- Työllistymisen palvelut
- KELA
- STM
- Kuntaliitto

Havaintoja

- Jälkihuollon rooli on ennaltaehkäisevää myös ylisukupolvisen huono osaisuuden näkökulmasta. Tutkimustulosten mukaan kuitenkin liian harvoin jälkihuollon kokonaisuus toteutuu onnistuneesti.
- Kunnissa tehdään paljon hyvää kehittämistyötä, mutta yksittäiset työntekijät ja organisaatiot ovat usein ylikuormittuneita
- Välttämättä ei ole myöskään riittävästi tietoa siitä mitä nuoret toivovat ja miten he haluaisivat osallistua
- Hallitusohjelmassa on kirjaus jälkihuollon kehittämiseksi, mutta murrosvaiheessa jälkihuollon kehittämisestä puuttuu systemaattisuus ja selkeät toimintakäytännöt. Vaihtelua jälkihuollon työtavoissa on kunnittain, työntekijöittäin ja alueittain.

Jälkihuollon toteuttaminen vaatii laaja-alaista yhteistyötä ja yhdyspintojen ylityksiä

- **Vaikka jälkihuollosta säädetään lastensuojelulaissa ja nuorille tehtävät yksilölliset suunnitelmat ovat sosiaalityön toimintakenttää, jälkihuollon toimeenpano tapahtuu käytännössä pääsääntöisesti muissa, kuin SOTE-palveluissa.**
- Nuoren asiointi ja tuentarpeet liittyvät pitkälti palveluihin, jotka eivät ole sote-palveluita, kuten:
 - asumiseen
 - koulutukseen
 - työhön ja toimeentuloon
 - vapaa-aikaan ja harrastamiseen
- Sote-uudistuksesta huolimatta pääosa näistä palveluista on edelleen kuntien vastuulla. Miten saadaan yhdyspinnat toimiviksi niin että kokonaisuus on ehjä, mutta yksilöllisesti räätälöitävissä?
- Kysymys on kunnille myös taloudellisesti merkittävästä asiasta. Kunnilla ollut riittämättömästi resursseja sen käytännön toteuttamiseen.

-> Miten huomioidaan nuorten tarpeet? Mikä on kunnan rooli tulevaisuudessa jälkihuollon osalta?

Miten mahdolliset tulevat hyvinvointialueet ohjaavat nuoria näihin kuntien palveluihin?

Sijaishuollosta jälkihuoltoon - itsenäistyvän nuoren palvelupolku

ERI-ikäisten lasten ja nuorten huolet

13-16-vuotias

Kiinnostaa-kohan ketään minun elämäni ja mieltä-piteeni?

Mihinköhän yläkouluun menisin?

Muistaakohan joku minua syntymä-päivänä tai jouluna?

16-17-vuotias

Minua ei oikein kiinnosta mikään ...

Mihin seuraavaksi? Saanko mieleisen opiskelu-palkan?

Miten pääsen kiinni omaan itsenäiseen elämään?

17-18-vuotias

Voinkohan ottaa kaverin mukaan tapaamiseen?

Kun siirryn jälkihuoltoon asukkaaksi, katoavatko turvallisesti tutut aikuiset?

Onkohan kenelläkään muulla ollut täälläinen elämä ja kokemus?

18-25-vuotias

Omaan kotini ... Mutta pärjäänköhän kun asun yksin?

Paljon menoja ... miten saan rahat riittämään?

Mistähän löydän kiinnostavia töitä ja miten osaan niitä hakea?

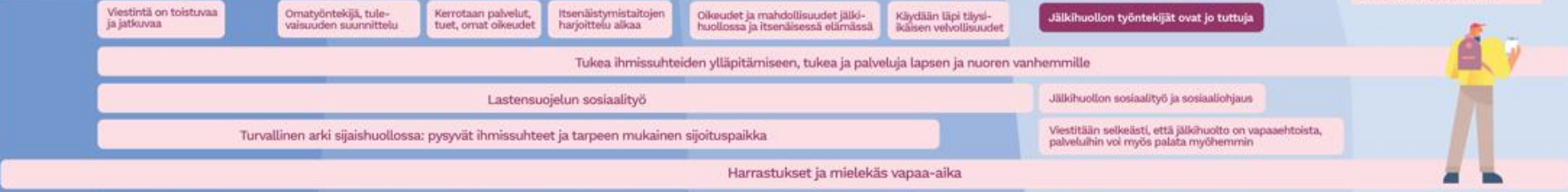

Yli 25-vuotias

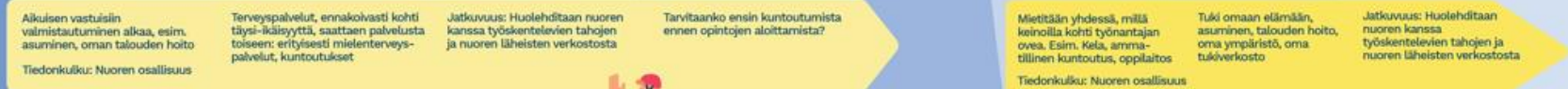
Onko minulla mahdollisuus tarvittaessa saada tukea elämäni ja mistä?

Mitä seuraavaksi?

VASTAUS TARPEISIIN

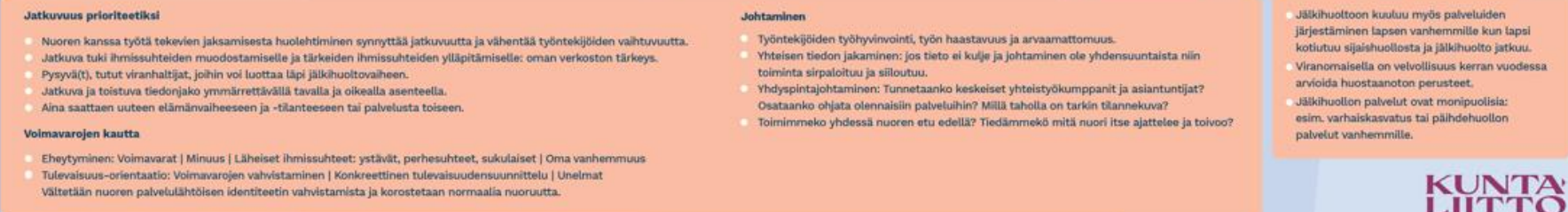
NIVELKOHDAT

ESIMERKKEJÄ TOIMIMISTOIMIN JA PALVELUISTA

HYVÄN KOKEMUKSEN EDELLYTYKSET

Keskeisiä esiin nousseita teemoja

- **Jatkuvuus**
- **Pysyvä(t) tukihenkilö(t)**
- **Jatkuva tuki ihmissuhteiden muodostamiselle ja tärkeiden ihmissuhteiden ylläpitämiselle**
- **Voimavarojen vahvistaminen, tulevaisuuden suunnitelmat, unelmat**
- **Nuoren eheytyksen tukeminen**
- **Nuoren osallisuuden edistäminen**
 - Mitä nuori itse ajattelee? Tutkimuksissa näkyy kokemus ulkopuolisuudesta. Miten kuulemme nuoria paremmin? Nuoren oma ääni esille.
- **Nuoren kanssa työtätekevien jaksamisesta huolehtiminen synnyttää jatkuvuutta.**
 - Huomioitava, että nuoren verkostosta huolehtiminen ja tiedonvälityksestä huolehtiminen on konkreettinen työtehtävä
- **Aina saattaen uuteen elämänvaiheeseen ja –tilanteeseen**
 - Terveystilanteesta huolehtiminen keskeistä
 - Työntekijävaihdoksia tulee välttää ja muuten ne tulee hoitaa saattaen
 - Asumisharjoittelut, itsenäistymisen harjoittelu ja tässäkin yhteistyö eri tahojen välillä. Tarvittaessa tuettu asuminen, tarpeeksi paikkoja.
 - Tuki opintojen aikana, koulutoimen/sivistystoimen osaamisen kehittäminen
 - Tukea työelämään siirtymiseen
- **Jatkuva ja toistuva tiedonjako ymmärrettävällä tavalla, oikealla asenteella**
 - Yhteinen kirjaaminen suunnitelmiin, nuori keskiössä
 - Varmistetaan ja vahvistetaan ymmärrystä

shuollosta jälkihuoltoon näistyvän nuoren palvelupolku

Jatkuuus prioriteetiksi

- Nuoren kanssa työtä tekevien jaksamisesta huolehtiminen synnyttää jatkuvuutta ja vähentää työntekijöiden vaihtuvuutta.
- Jatkuva tuki ihmissuhteiden muodostamiselle ja tärkeiden ihmissuhteiden ylläpitämiselle: oman verkoston tärkeys.
- Pysyvä(t), tutut viranhaltijat, joihin voi luottaa läpi jälkihuoltovaiheen.
- Jatkuva ja toistuva tiedonjako ymmärrettävällä tavalla ja oikealla asenteella.
- Aina saattaen uuteen elämänvaiheeseen ja -tilanteeseen tai palvelusta toiseen.

Voimavarojen kautta

- Eheytyminen: Voimavarat | Minuus | Läheiset ihmissuhteet: ystävät, perhesuhteet, sukulaiset | Oma vanhemmuus
- Tulevaisuus-orientaatio: Voimavarojen vahvistaminen | Konkreettinen tulevaisuudensuunnittelu | Unelmat
Välitetään nuoren palvelulähtöisen identiteetin vahvistamista ja korostetaan normaalia nuoruutta.

Johtaminen

- Työntekijöiden työhyvinvointi, työn haastavuus ja arvaamattomuus.
- Yhteisen tiedon jakaminen: jos tieto ei kulje ja johtaminen ole yhdensuuntaista niin toiminta sirpaloituu ja siiloutuu.
- Yhdyspintojohtaminen: Tunnettaanko keskeiset yhteistyökumppanit ja asiantuntijat? Osataanko ohjata olennaisiin palveluihin? Millä taholla on tarkin tilannekuva?
- Toimimmeko yhdessä nuoren etu edellä? Tiedämmekö mitä nuori itse ajattelee ja toivoo?

Kiitos.

Maria Salenius

Erytiasiantuntija, ratkaisupäällikkö

Etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

050-561 0466

@Maria_Salenius

www.kuntaliitto.fi

KUNTA LIITTO